

CRÒNICA 1994

ART

Activitats i fets artístics més rellevants que han succeït a la Comarca d'Osona l'any 1994.

- El pintor i el que ha estat director de l'Escola Municipal de Dibuix de Vic durant més de 30 anys, Eduard Xandri, rep el Diplòma de l'Agrupació Catalana d'Entitats Artístiques.
- Luis Gueilburt, ceramista i restaurador de Gaudí, presenta en plafons una recreació de la ceràmica trossejada de Gaudí.
- Els artistes Jordi Cano i Jordi Canudas participen a la fira d'art contemporani ARCO, que se celebra anualment a Madrid.
- L'exposició sobre «El Moble Català» celebrada al Palau Robert de Barcelona acollia peces del Museu Episcopal de Vic i del Museu de la Pell.
- El Museu Episcopal de Vic cedeix tres peces visigòtiques per a l'exposició «Gods, ostrogods i visigots», que es va celebrar al palau reial de Milà.
- Al bar Sioux de Balenyà es fa el cicle d'art «El Dit a la llaga» que compta amb la participació dels artistes Manel Flores, Mia Guiteras, Carme García, Marià Dinarès, el Grup GatTancat, Quique Giménez, Toni Garcia, Quim Serrat i Juli Pérez.
- El pintor vigatà Bernat Illa va morir a Poitiers, on residia.
- S'emplacen tres noves escultures a carrers de Vic: «Contenidors d'insomnis», d'Enric Pladevall, a l'avinguda dels Països Catalans; «La vida», de Cocomir, a la plaça del Mil·lenari; i «Reflexió», de Ballart, al carrer Bisbe Morgades. D'altra banda, l'escultura de Miquel Vilà, «Fiors», s'emplaça en un pati interior de l'Hospital de la Santa Creu.
- La Galeria Sadurní munta el primer Supermercat de l'art que es fa a Vic.
- Es restauren les pintures de Joan Llimona que es troben a la capella de les Germanetes dels Pobres.

- L'Associació per a les Arts Contemporànies H, estrena local i sala d'exposicions al carrer Jaume I.
- L'edifici de la Pista dels Hostalets de Balenyà, obra dels arquitectes Carme Pinós i Enric Miralles, és seleccionada pels premis FAD d'arquitectura.
- Es fa un homenatge a la Pilarín Bayés amb motiu de la publicació, ara fa trenta anys, del seu primer llibre, *El meu pardal*.
- L'escultor Ernest Altés dissenya el guardó del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.
- La Capella de Jesús de Centelles es converteix en una sala d'art.
- Es presenta el projecte de restauració del monestir de Sant Pere de Casseres, fet per l'arquitecte Joan Albert Adell.
- Vic rep el Primer Premi Barcelona de disseny gràfic, i els d'Eumo Gràfic són els dissenyadors més guardonats del certamen.
- Els Amics dels Museus d'Osona presenten la peça de l'any: un lampadari de bronze d'època romana provinent del Museu de Tona.
- El pintor de Prats de Lluçanès Jaume Sangrà guanya el premi de pintura figurativa convocat per la Galeria Pericas.
- El pintor Toni Casassas guanya el premi de pintura jove convocat per la Galeria Pericas.
- 45 artistes i 12 crítics d'art de tot l'Estat espanyol es reuneixen tres dies a Montesquiu per parlar d'art.
- Se celebra la Quinzena d'Art de Montesquiu amb tallers dirigits per Mar Villacspasa (crítica d'art) i Ramon Parramon i Xavier Rovira i l'artista portuguès Pedro Cabrita Reis (plàstica).
- Se celebra la tercera edició de la fira d'antiguitats Vic-Antic.
- Isidre Font guanya el premi Centelles de pintura.
- S'inaugura la restauració del retaule de l'església dels Dolors, realitzada per Jordi Abancó.
- El Museu Municipal de Manlleu acull l'exposició «Jaume Huguet, el darrer esclat del gòtic».
- Es restaura els esgrafiats de l'església de Sant Joan del Galí.
- El bisbat de Vic adquireix la pintura «Expulsió d'Adam i Eva del Paradís», corresponent a la primera decoració de la catedral de Vic, feta per Josep M. Sert.
- S'inaugura una Escola d'Arts i Oficis a Sant Julià de Vilatorrada en l'antic escorxador.
- Les pintures de la segona decoració de la catedral de Vic, que es van salvar de la crema i que estaven guardades al Museu d'Art Modern de Barcelona, arriben a Vic.

- S'obre una nova sala d'art a Vic: la sala Altan a la rambla de Sant Domènec.
- Les exposicions més destacades que s'han fet a Osona l'any 1994 són les dels següents pintors i pintores: Marta Puigvendrelló, Carles Morago, Joan Copons, Eduard Xandri, Vives Fierro, Josep Vernís, Lluís Puigròs, Josep Collell, Casademont, Mercader, Burgalla, Danesjordi, Vilà Cañellas, Pep Vila, Míriam Puntí, Toni Casassas, Sabala, Montse Casacuberta, Abdon Juarisit, Ramon Montañà, Morató Aragonès, Rafael Joan, Raül Mateo, Joan Solà, Josep Mas, Gustavo Marrone, Sarquella, Antoni Camarasa. També cal destacar l'exposició «Dibuixants d'ahir», que entre altres va reunir dibuixos d'Opisso, Baixera, Martí Alsina, Cornet, Feliu Elies i Mir.
- Les instal·lacions més destacades han estat les de Conce Codina, Silvestre Oliveras, Jeffery Swarts, Esperança Tortadès i Ferran Gàzquez; de ceràmica s'ha realitzat l'exposició de Fidel i Ingrid Bofill; d'escultura, la de Joan Seguranyes; de disseny, la de Marià Vilaró, i d'orfebreria, la de Pere Brugulat.
- Pel que fa a la fotografia les exposicions més destacades han estat les de Josep M. Casals i Ariet, Tersi Roqué, la IV Biennal Fotogràfica d'Osona i la mostra de fotografies de reporters de Televisió de Catalunya.

ARQUEOLOGIA

Les activitats que s'han portat a terme durant l'any 1994 a la comarca dins de l'àrea de l'arqueologia no s'han centrat només en els aspectes purament de recerca, sinó que també s'han dedicat esforços a la difusió dels resultats. Aquesta n'és la crònica:

1.- *Excavacions arqueològiques programades:*

Són aquelles excavacions que es realitzen segons un projecte de recerca pre-establert. Solen tenir permís i subvenció del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i el suport i col·laboració dels ajuntaments i altres entitats comarcals.

- *Jaciment Arqueològic de l'Esquerda (Les Masies de Roda de Ter).* S'ha treballat com cada any en una doble campanya. A l'àrea ibèrica s'han excavat les restes de dues cases al redós de la muralla i les estructures del seu interior. A l'àrea medieval s'ha treballat en la zona a ponent de l'església on s'han identificat elements constructius de gran interès com una arcada i les restes d'unes escales. (Agost-setembre 1994; treballs dirigits per Imma Ollich i Montserrat Rocafiguera.)
- *Jaciment Arqueològic de l'Albergueria (Vic).* S'ha realitzat una rasa al pati de l'edifici on han aparegut nivells medievals i romans. També s'han esgotat els nivells que es troben en el passadís sota la torre de l'electricitat, que dona a la plaça de Santa Elisabet. Les restes localitzades proporcionen

noves informacions sobre les èpoques medieval i romana a la ciutat de Vic. (Octubre-novembre 1994; treballs dirigits per Dolors Molas, Imma Ollich, Antoni Caballé i Josep Pujades.)

- *Prospeccions a l'àrea del Collsacabra*. La zona de Tavertet ha estat objecte d'una altra campanya de prospecció arqueològica de superfície, per tal de posar en evidència nous assentaments i estructures del món rural medieval. (Agost-setembre 1994; treballs dirigits per Assumpta Serra.)

2.- *Excavacions de Salvament o d'Urgència:*

Excavacions que es porten a terme sense un projecte de recerca previ, en funció de les necessitats urbanístiques o constructives, amb l'objectiu que la informació arqueològica no sigui destruïda. Aquestes campanyes solen ser dictaminades pel propi Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, en el marc de la Llei del Patrimoni Històric Català.

- *Tombes de Goitallops (Taradell)*. Excavació arqueològica i seguiment d'una sèrie de tombes de lloses, amb material prehistòric i medieval. (Gener-febrer i juny del 1994; excavacions realitzades per Josep Pujades, Imma Mestres i Carme Subiranas.)
- *Eix Transversal*. Seguiment arqueològic de l'àrea d'Espinelves, concretament en el lloc anomenat camp del Mort. (Març 1994; treballs realitzats per Walter Cruells i Xavier Clop.)
- *Casa del carrer de Cardona 19/Rbla. Passeig, 46, de Vic*. L'edifici es va enderrocar per procedir a una nova construcció. Es va realitzar un seguiment arqueològic de les obres, ja que l'edifici estava construït sobre el traçat de l'antiga muralla medieval de Vic. Tanmateix aquesta ja havia estat arrasada totalment en aquest tram per una construcció anterior. (Juny 1994; treballs realitzats per Carme Subiranas.)
- *Plaça de Santa Teresa (Vic)*. Amb motiu de l'arranjament de la plaça Santa Teresa i del carrer de Santa Joaquina de Vedruna, dins del pla de rehabilitació de l'Eixample Morató, es va realitzar el seguiment arqueològic preceptiu per tractar-se de l'àrea del Portal de Santa Eulàlia. Els resultats foren negatius. (Juliol 1994; seguiment realitzat per Marina Miquel.)
- *Casa del carrer de la Ramada 23 (Vic)*. En enderrocar-se la casa, es va realitzar l'excavació de les restes. Hi van aparèixer evidències d'hàbitat d'època medieval i moderna. (Agost 1994; treballs realitzats per Josep Pujades.)
- *Estadi Municipal d'Atletisme «Josep M. Pallàs» de Vic*. Com ja s'havia previst en el Programa d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Vic, elaborat l'any 1992, en iniciar-se els treballs per construir la graderia sud de l'estadi van aparèixer restes de material arqueològic d'època romana. Aquestes restes corresponien a una de les vil·les, o explotacions agrícoles a l'entorn de la ciutat romana d'Ausa. (Setembre-octubre 1994; excavacions realitzades per Montse Duran, Imma Mestres i Carme Subiranas.)

– *Escola Vedruna/Camp de les Lloses (Tona)*. La importància del jaciment ibero-romà del Camp de les Lloses fa que calgui realitzar seguiments arqueològics en tota aquella àrea de la vila. En aquest cas, no es van trobar restes d'importància. (Desembre de 1994; treballs realitzats per Imma Mestres.)

3.– *Exposicions Arqueològiques*

Exposició «La Peça de l'Any» per commemorar el Dia Internacional dels Museus, dedicada a un pecu de bronze aparegut a les Excavacions del Jaciment del Camp de les Lloses de Tona. Vic, Casa Galadies, dia 18 de maig de 1994. Organitzat pels Amics dels Museus d'Osona.

Exposició «Sant Esteve de Vila-Setrú (Manlleu)», on es van exposar els resultats de les excavacions arqueològiques i de la restauració de l'església. Museu de Manlleu, desembre 1994 - gener 1995.

4.– *Cicles de Conferències*

Museu de l'Esquerda. Gener-juny 1994. Les conferències es van donar a l'Aula de Cultura de la Caixa de Manlleu de Roda de Ter, amb els títols següents:

– Sr. J. Raurich: «Les excavacions arqueològiques subaquàtiques» (25 de gener).

– Dra. M. A. del Rincón: «Els orígens de l'agricultura» (18 de març).

– Dr. M. Riu: «El desenvolupament de l'agricultura a l'Edat Mitjana» (29 d'abril).

– Dr. P. J. Reynolds: «L'Arqueologia Experimental i l'àrea de recerca de l'Esquerda» (6 de maig).

– Sr. J. M. Casals: «Un viatge pel Sistema Solar. Observació de la Lluna» (17 de juny).

CIAO. Centre d'Investigacions Arqueològiques d'Osona. Amb motiu dels 10 anys de l'entitat, organització d'un cicle de conferències a diferents municipis de la comarca, amb la col·laboració dels ajuntaments implicats:

– Dr. D. Campillo: «El poblament de Catalunya, des de la prehistòria fins al final de l'Edat Mitjana, segons l'antropologia i la paleopatologia» (18 de novembre, Manlleu).

– Dr. A. Pérez. «A propòsit de l'estela del Camp de les Lloses (Tona): el llop en el món religiós dels pobles ibers» (25 de novembre, Tona).

– Dr. J. A. Adell: «La intervenció en el patrimoni arquitectònic medieval. Entre l'arquitectura i l'arqueologia» (3 de desembre, Roda de Ter).

– Taula Rodona «Reflexions a l'entorn de la conservació del patrimoni arqueològic i arquitectònic d'Osona. L'experiència professional i institucional» (16 de desembre, Vic).

5.- Publicacions

Ressenyem només els llibres. A més, han aparegut alguns articles i publicacions especialitzades.

OLLIH, I. i ROCAFIGUERA, M. (1994): *L'oppidum ibèric de l'Esquerda, les Masies de Roda de Ter, Osona*. Barcelona, Generalitat de Catalunya (Memòries d'Excavacions Arqueològiques, 7).

6.- Altres

- Creació de l'empresa de Serveis Arqueològics TRAMA s.c.l., integrada per arqueòlegs de la comarca, que desenvolupa la seva activitat en treballs arqueològics d'urgència i en visites comentades a escoles, entre d'altres.
- Constitució de la Fundació Privada l'Esquerda, amb l'objectiu de gestionar i coordinar totes les activitats de caràcter arqueològic i científic que es porten a terme entorn del jaciment ibèric i medieval de Roda de Ter: excavacions arqueològiques, projecte d'arqueologia experimental; museu arqueològic de l'Esquerda i visites comentades, i taller-laboratori.

M.R.E.

METEOROLOGIA

Resum dels fenòmens meteorològics de l'any 1994 a la nostra ciutat.

Aquest any 1994 ha estat afectat de forma general, i igualment com en moltes regions peninsulars, per fenòmens extraordinaris a causa de la calor; amb grans regions arrasades per colossals incendis i també inundacions fora de mida.

A la nostra comarca no hi ha hagut ni aquests incendis ni aiguats; però sí que s'han deixat sentir les fortes calorades, sense minvar ni un sol dia, els mesos de juliol, agost i bona part de setembre, que afegides a una notable humitat es feien encara més carregoses, sobretot per a la gent més gran que ho va acusar en el decurs de l'estiu.

Així no ens va fallar aquella dita dels tres mesos d'infern. I, tot seguit, ja vam anar de cara al fred.

Passem a donar els valors mitjans mensuals climatològics del 1994.

Gener

Temp. màxima: 16° el dia 31
 Temp. mínima: -5,6° el dia 23
 Mitjana de les màximes: 9,92°
 Mitjana de les mínimes: -1,81°
 Mitjana de les mitjanes: 4,05°

Febrer

Temp. màxima: 19° el dia 26
 Temp. mínima: -4° els dies 7 i 21
 Mitjana de les màximes: 12,28°
 Mitjana de les mínimes: 0,81°
 Mitjana de les mitjanes: 6,44°

Març

Temp. màxima: 26,6° el dia 25
 Temp. mínima: 0,6° el dia 23
 Mitjana de les màximes: 19,74°
 Mitjana de les mínimes: 3,58°
 Mitjana de les mitjanes: 11,55°

Abril

Temp. màxima: 26,6° el dia 30
 Temp. mínima: -1,6° el dia 12
 Mitjana de les màximes: 17,49°
 Mitjana de les mínimes: 3,12°
 Mitjana de les mitjanes: 10,30°

Maig

Temp. màxima: 33° el dia 31
 Temp. mínima: 4,0° el dia 19
 Mitjana de les màximes: 23,75°
 Mitjana de les mínimes: 8,58°
 Mitjana de les mitjanes: 16,28°

Juny

Temp. màxima: 36° el dia 30
 Temp. mínima: 4,6° el dia 12
 Mitjana de les màximes: 28,99°
 Mitjana de les mínimes: 11,63°
 Mitjana de les mitjanes: 26,32°

Juliol

Temp. màxima: 39,6° el dia 3
 Temp. mínima: 14,6° el dia 23
 Mitjana de les màximes: 33,72°
 Mitjana de les mínimes: 16,36°
 Mitjana de les mitjanes: 25,04°

Agost

Temp. màxima: 38° el dia 22
 Temp. mínima: 16,6° el dia 15
 Mitjana de les màximes: 33,10°
 Mitjana de les mínimes: 16,37°
 Mitjana de les mitjanes: 24,74°

Setembre

Temp. màxima: 31,6° el dia 6
 Temp. mínima: 4° el dia 19
 Mitjana de les màximes: 24,03°
 Mitjana de les mínimes: 11,17°
 Mitjana de les mitjanes: 17,60°

Octubre

Temp. màxima: 23,6° el dia 14
 Temp. mínima: 3,4° el dia 30
 Mitjana de les màximes: 18,85°
 Mitjana de les mínimes: 9,59°
 Mitjana de les mitjanes: 14,22°

Novembre

Temp. màxima: 20° el dia 2
 Temp. mínima: 0° el dia 27
 Mitjana de les màximes: 15,68°
 Mitjana de les mínimes: 4,87°
 Mitjana de les mitjanes: 10,29°

Desembre

Temp. màxima: 15,6° el dia 3
 Temp. mínima: -8° el dia 26
 Mitjana de les màximes: 10,12°
 Mitjana de les mínimes: 0,97°
 Mitjana de les mitjanes: 5,55°

Pluges i boires per mesos:

Gener, 41,7 litres per m² i 12 dies de boira

Febrer, 57,5 litres per m² i 6 dies de boira

Març, 10 litres per m² i 8 dies de boira

Abril, 52,7 litres per m² i 5 dies de boira

Maig, 38,5 litres per m² i 3 dies de boira

Juny, 36,8 litres per m², 2 dies de boira i 1 dia de temporal

Juliol, 0,3 litres per m²

Agost, 11,1 litres per m² i 4 dies de temporal

Setembre, 129,7 litres per m², 2 dies de boira i 3 dies de temporal

Octubre, 245 litres per m² i 12 dies de boira

Novembre, 33,1 litres per m² i 16 dies de boira

Desembre, 28,4 litres per m² i 15 dies de boira

En total hem recollit 684,8 litres d'aigua per m² i hem tingut 72 dies de boira.

M.S.M.

MÚSICA

Com solem fer, recordem els concerts oferts amb programa imprès, si bé a les escoles de música sembre hi ha altres actes importants, a càrrec dels professors o alumnes, o vetllades entre components de corals.

El 10 de febrer podíem escoltar Barry Green, contrabaixista distingit, que sol o amb altres components d'un quintet i amb possibles combinacions entre ells, va causar admiració entre els amants del classicisme i els devots dels ritmes actuals. Tres dies després, el Quartet de Clarinets de Barcelona, amb les mateixes característiques, també va passar de Mozart a Gershwin, incloent-hi la bateria si era oportú. El dia vint del mateix mes, Quartet de Flautes Fu-Mon: títol i components orientals oferint temes des de Telemann fins a V. Taira. El guitarrista Miquel Tràpaga, quatre dies després, interpretà Bach, Giuliani i altres compositors més moderns.

Quatuor+4 (grup de saxos) va actuar el 6 de març amb estils que van de Händel a Duke Ellington. El dia 13 de març, l'Acadèmia de Bratislava, conjunt de primer nivell cambrístic, va programar Respighi, Bach, Vivaldi i Mozart. Míriam del Río amb l'arpa va desgranar un bon concert de diversos autors el dia 24, i l'endemà l'Orfeó Vigatà va cantar a l'Església dels Dolors un programa especialment de música sacra.

Va ser el 21 d'abril quan vam poder escoltar el Trio Vendôme, amb bona qualitat, que ens oferí una composició de Mozart-Bach, així com peces de Beethoven, Schubert i Dohnanyi. El dia següent l'Institut Jaume Callís, en commemoració dels 25 anys, va programar un concert del guitarrista Joan Carles Blanco, que interpretà Sanz, Sor, Albéniz i Falla. La companyia d'òpera de Minsk va portar la «Tosca» de Puccini. Ben posada en escena amb una orquestra sonora i completa, i magnífiques veus les dues primeres parts. Va ser el darrer dia del mes.

Tres dies de maig (dies 6, 7 i 13) amb música coral. Primer la Coral Regina dirigida per Domènech i amb els clàssics Monteverdi i Carissimi. Després el grup Música Reservata de Barcelona amb mostra de la Música Religiosa de l'època dels Tudor; i, finalment, el Cor de la Ràdio de Flandes dirigit per l'excel·lent compositor Vic Nees, amb música pròpia i d'altres compositors actuals. La Polifònica de Puig-reig va oferir cançons catalanes i espirituals negres a la Catedral el dia 29 de maig.

Del mes de juliol destaca el Festival Internacional de Música que va omplir els dies 13, 16, 19 i 23. El va encetar l'Orquestra de Cambra de l'Empordà. Després, The Scholars Baroque Ensemble va oferir una immillorable versió de «Dido i Encas», de Purcell, i peces de Händel. L'Orquestra Simfònica del Vallès, que ara dirigeix Jordi Mora, interpretà Mozart i Dvorak; i els quartets de piano de Mozart, Beethoven i Fauré van integrar la cloenda, a càrrec dels germans Claret, Albert Giménez Attenelle i el viola Cristian Ifrim. Intercalats en el Festival vam poder escoltar el Camera-Chor de Cluj-Napoka (Romania), el dia 15, un grup distingit al Festival de Cantonigròs. I el dia 21, vam comptar amb la presència dels alumnes del 14è Curs Internacional Musical.

El Mercat de la Música Viva de Vic va ocupar els darrers dos dies de setembre i els dos primers d'octubre. La inauguració es va fer amb el «Requiem» de Mozart, cantat per la Coral Canigó. També hi va haver un duo de clavecí; mostres de barroc amb Händel cantat, i, mentre a l'aire lliure sovintejaven els grups de rock i conjunts tradicionals, en altres locals coincidien el pianista Carles Santos i, més tard, Rubinat. A més a més, orquestres de cambra, orfeons i corals, dels quals distingim la Coral del Taller de Músics, l'Estro Vocale i la Coral Renaixença de Sant Boi.

«Música a Santa Teresa» ja és també un programa amb carta de tradició, i el dia 5 d'octubre i següents hi vam poder escoltar Florea (violoncel) i Martínez (clavecí); el Quartet Kaplan, interpretant Beethoven, Mozart i Borodin; i un duet de veus femenines i clavecí amb autors antics. El dia 23 del mateix mes, el duet integrat per Joan Izquierdo (flauta de bec) i Pilar Subirà, amb un bon equip de percussió, van oferir un concert ben interessant.

Abigail Prat i Gil, una bona arpista, va interpretar autors catalans i francesos el 6 de novembre. El dia 20, Nabi Cabestany i Eladi Dalmau, violoncel i piano, van tocar temes d'autors del país i Schostakovich. El mateix dia, l'Orfeó Vigatà oferí el Concert de Santa Cecília.

El 17 de desembre, en el pregó de «Vic fa el pessebre», va cantar l'Orfeó Vigatà; i el dia següent vam poder sentir una versió quasi completa del «Messies», amb l'Orquestra de Cambra de Granollers i el Lieder Càmera Cor de Sabadell. El dia de Nadal l'Orfeó Vigatà va oferir un concert de nadalès; i la diada de Sant Esteve ho van fer la Coral Canigó i el Cor Cabirol. El darrer concert de l'any va ser a càrrec de la cantatriu Anna Ricci i una colla de deixebles que interpretaren autors del Principat i fins i tot de dos vigatans.

A part dels locals concretats, les actuacions van tenir lloc al Casino de Vic, al Teatre Atlàntida, a l'Orfeó Vigatà i a la Fundació Cultural de «la Caixa». Com a anècdota, citem que en el concert de sardanes que se sol programar per la Festa Major es va retre homenatge al compositor local Segimon Claveria, de reconegut mèrit en composicions per a cobla.

P.B.C.